

BULLA MÁRTA

„Nemezvisélet – Nemesvisélet”

(10 darabból álló kollekció)

A csipke nemezben történő megjelentetése inspirált a „Nemezvisélet – Nemesvisélet” kollekció elkészítésében.

A mai trendbe illeszkedő, egyedi, kényelmes, könnyed nemezruhákat igyekeztem készíteni. A kollekció darabjai kísérletek egy-egy ötlet kibontására. A kártolt juhgyapjú olyan textílialapanyag, mely a lehető legszabadabban formálható. A kivitelezést vázlatokból, ötletekből indítottam. A szabásvonalak egyszerű formákból épülnek fel, hiszen a nemezelés során nehéz kiszámítani, hogy mennyit megy össze az anyag. A ruhafajták között megtalálható az egyszerű kabátforma, a derékban húzott térdszoknya, a testhez simuló, mellényszerű felső és a lapruhákra emlékeztető forma. Egyes ruharészletek összeillesztésére, a karcsúsításoknál szükségszerűen és minimálisan használtam a varrást.

Színes gézanyagra dolgoztam fel a saját festésű, batikolt hatású gyapjút, így ezzel az eljárással sokat tudtam vékonyítani az anyagon. A díszítésre csipke motívumokat használtam, vágott és kötött megoldásokkal. A régi itáliai,

valamint a 19. századi gömöri vert csipkék és a szabadkézzel rajzolt hímzés minták szolgáltatták az inspirációt. A vert csipke motívumokból leegyszerűsített vágott csipke motívumok születtek. A gyapjú előfonalból kötött csipke minták rátétként kerültek a nemezelt felületekre, amivel domborodó hatást értem el.

A magyar viselethagyományban a csipke évszázadok óta elsősorban a női ruhák ékessége. A paraszti világban az ágynemű és fehérnemű díszeként szolgált. Az áttört mintákkal tűzdelt kelmék szakrális jelentéssel is bírtak, jeles eseményeken, ünnepeken használták azokat. A különlegesen becsben tartott textilek a születés és a halál fontos kellékeiként jelentek meg: a születendő gyermek kelengyéjét és a halott szemfedelét is többnyire csipkével borították. A csipke elkészítése időigényes, megfelelő kézügyességet kíván, ezért komoly értéket képvisel.

A csipke nemezelt anyagban történő megjelenítése egy kicsit abszurd, nincs hagyománya, nem szoktunk hozzá. Mivel a csipke nemesíti az anyagot, a szónak minden értelmében, így a nemezelt anyagnak is növeli az értékét.



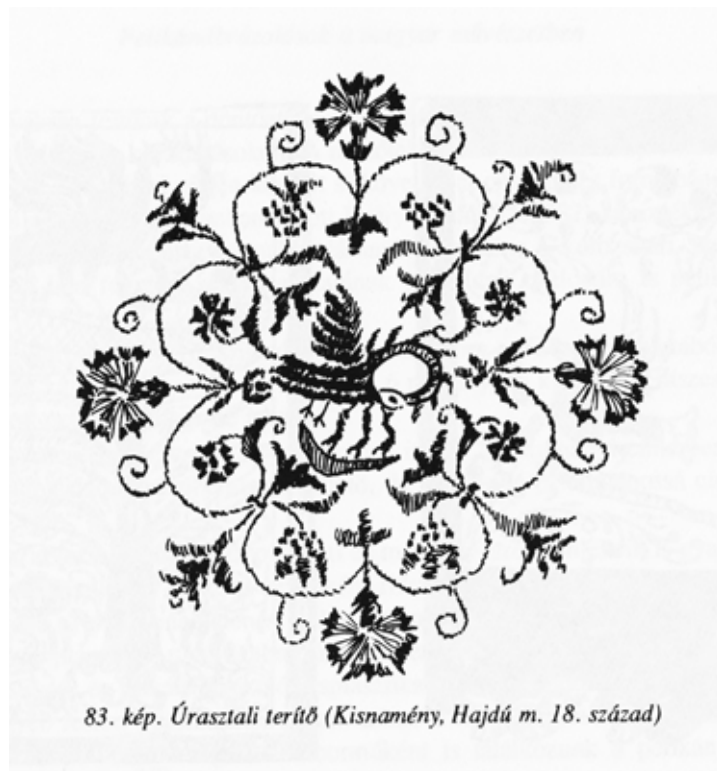
A tervezést nemezfelület tanulmányok készítésével indítottam. Gézre, illetve lenvászonra dolgoztam fel a gyapjút, majd gépi hímzéssel díszítettem.



A tervezés kezdetekor a gyapjú és a vászon összenemezelhetősége érdekelt. Ezt a megoldást választottam a hosszú, szürke színű gyapjúból, vászonból, áttört mintával díszített kabáton.



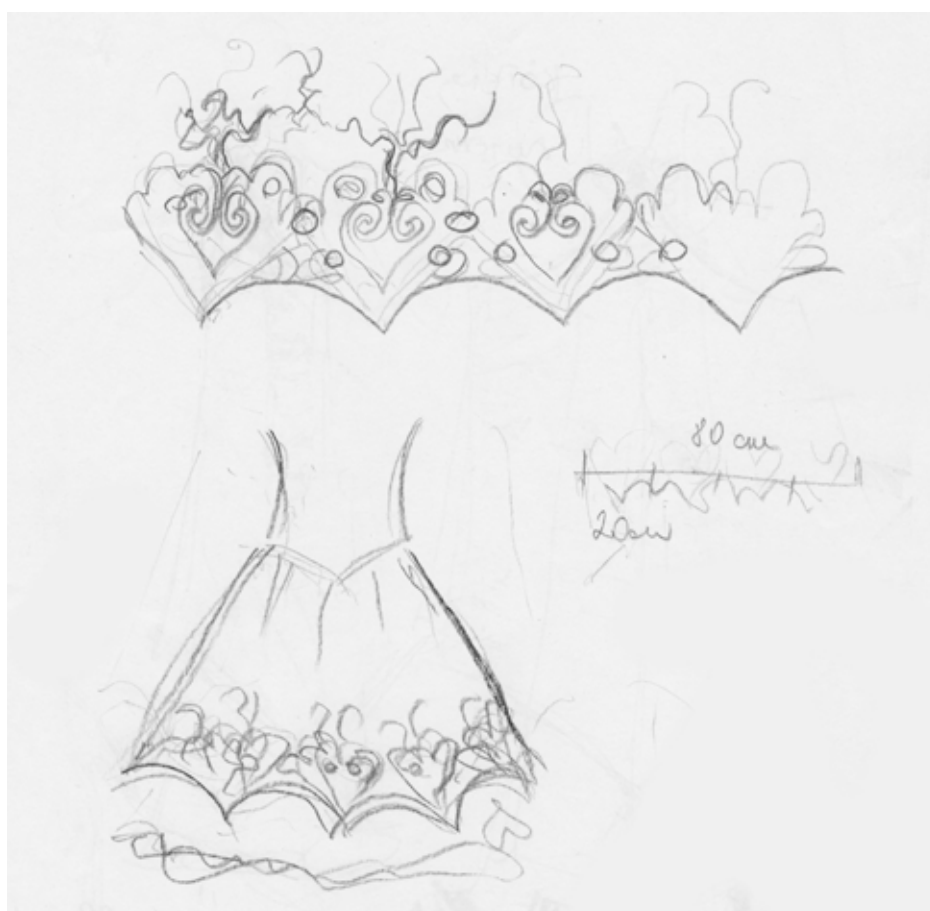
A nemezelt öltözékeket könnyedre, légiesre terveztem. A csipkének gyapjúra, nemezelt anyagra történő átírása volt a célom. Gyakorlásképpen népi motívumok felhasználásával „nemezcsipke” képeket készítettem. Ezek fontos előtanulmányok voltak a ruhákon alkalmazandó vágott és rátétes csipkék kivitelezéséhez.



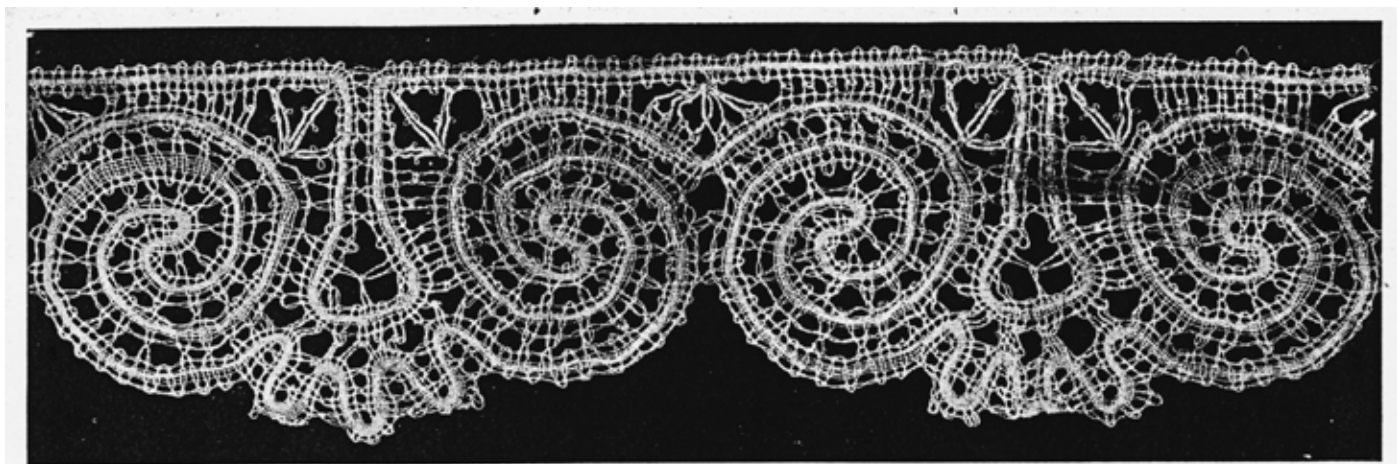
Egy szabadrajzú, Hajdú-Bihar megyéből származó, 18. századi Úrasztali terítő motívuma lett átdolgozva „vágott csipkéné”. A gézre történő nemezeléssel lehellet könnyű anyagot tudtam létrehozni.



Vázlat a tervezés kezdeti szakaszából.



A magyar népi viselet része a rokolya. A húzott derekú női alsószoknya gyakran csipkével díszített volt. Ez a forma két összetartozó nemezruha szoknyarészét is inspirálta. A vázlatrajzon a mintaelemek számolása látható.



101. ábra. Vertcsipke. Természetes nagyság. Özv. dr. Kovács Bálintné gyűjteményéből.



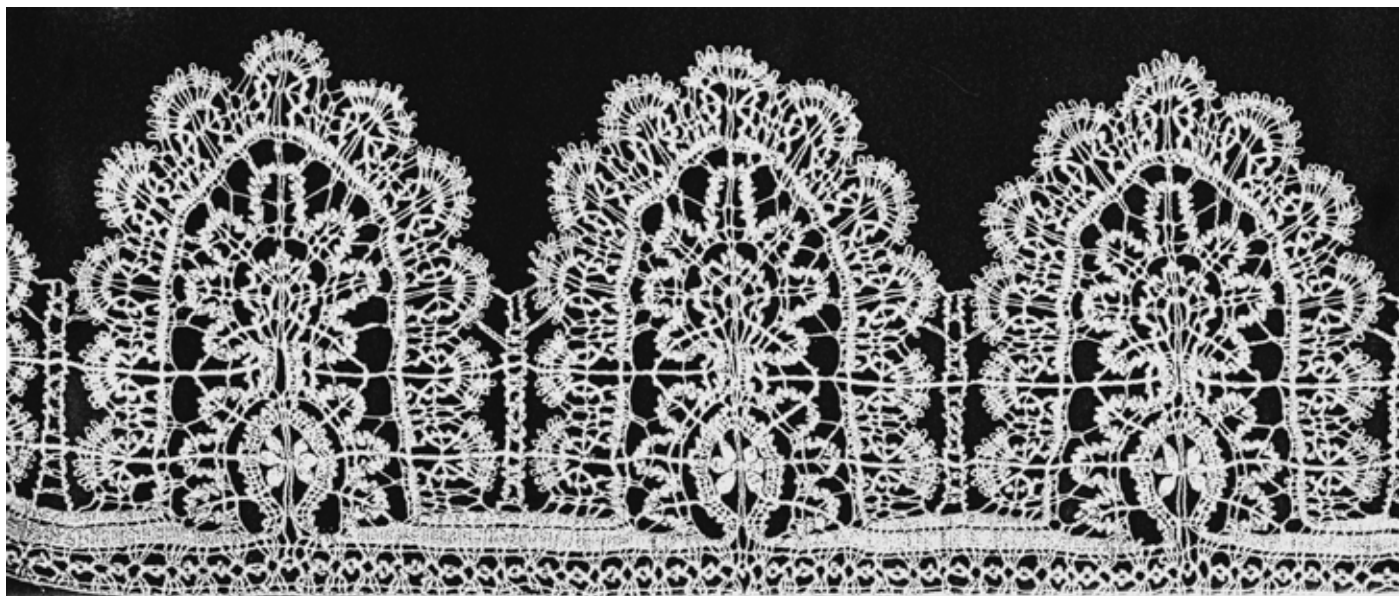
Sóvári vertcsipke lepedőszél mintájának vagdaltcsipke átiratai már előrevetítik a jövőt: a nemezruhák aljának díszítésére alkalmazható lesz ez a technika.



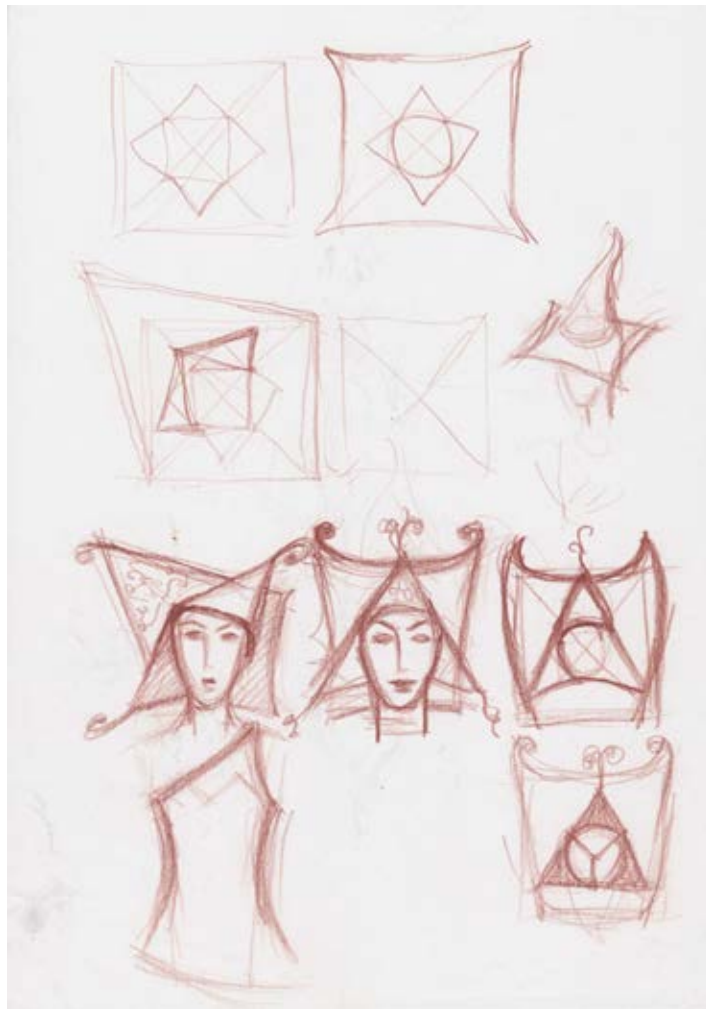
Nemcsak a viseletek részeként, hanem a magyar népművészet minden tárgyán megtalálható a szív motívuma. A szimbolikus jelentéssel bíró szív minta a szoknyaaljat és a felsőrész gallérját is kiemeli.



Az egyszerű szabású hosszú kabát illeszkedik a mai formákhoz. A rákerültő minta egyetlen csipkerészlet nagyítása és sokszorosítása révén lett kialakítva. A nemezelés mellett a mintákat a vásznonra varrással is megerősítettem. Így létrejött egy újabb felület, amely gazdagítja az anyagot.



A felvidéki és az itáliai vert csipke rokonságot mutat egymással. Itt egy 17. századi itáliai csipkemotívum átíratait látjuk. Még a szoknyaaljat vágott csipke, addig a felsőrész elejét ugyanazon motívum gyapjúszállal kivarrt változata gazdagítja.



A játokosság kedvéért, a térben jól formálható gyapjúból kiegészítőket is terveztem. Az egyszerű formákból kialakított fejfedők több öltözék tartozékai.



Kézi festésű gyapjúval értem el a kellemes színátmeneteket. A két egymásra rímelő ruha felsőrészei a fűzők alakot kiemelő formájából indult ki. A galléros felső varrás nélkül készült.



A hosszú kabát kiegészítője a sokféleképpen hordható széles karimájú kalap.



A kabát faktúrája szervesen illeszkedik a természeti formákhoz. A negatív-pozitív formák játéka emlékeztet a kavicsok gömbölyded formáira.



Az A vonalú, asszimmetrikus aljú ruhát egy, a szoknyarész oldalára illesztett vágottcsipke motívum gazdagítja. A hálós fejfedő és a nyakdísz alkalmivá teszi az öltözetet.



Egy levélformájú kötött csike motívum ismétlődik meg a középhosszú kabát elején. A gallért és az asszimmetrikus zárodásokat emeli ki a díszítés. A kollekció legmodernebb formáján a színek a természet komplementer kontrasztjára épülnek, eszünkbe juttatják a vrágos terepet.



Ez a kabát is minimális varrással készült. A gézre nemezelt gyapjúkabát puha és könnyű viselet. A kollekció minden darabja egy-egy kísérlet. Egy ősi technika alkalmazásával, a régi korok mintáinak díszítésével a mai kor követelményeinek megfelelő, hordható viseletek születtek.



Vázlatrajzok a ruhákról.